

Ringvirkningsanalyse av Trondheim Havn IKS

Med fokus på

Trondheim Havn
Trondheim



Trondheim Havn
Orkanger



Trondheim Havn
Verdal



Utført for Trondheim Havn IKS av GEMBA Seafood Consulting A/S

Juni 2015

Innholdsfortegnelse

1. Innledning	2
2. Mål	3
3. Metode.....	4
4. Bedriftsprofil av Trondheim Havn IKS.....	6
5 Næringsstrukturen i Trondheim Havn Orkanger.....	16
6 Næringsstrukturen i Trondheim Havn Verdal	21
7 Næringsstrukturen i Trondheim Havn Trondheim	25
8 Konklusjon	32
9 Vedlegg.....	33

1. Innledning

Aktiviteten i Trondheim Havn IKS har betydelig innvirkning på den økonomiske aktiviteten i regionen.

Denne analysen presenterer og fremhever aktiviteten i Trondheim Havn IKS, og hvilken innvirkning dette har på nærområdene. Virkningen blir målt gjennom sysselsetting og økonomisk aktivitet.

Studien baserer seg på en modell utviklet av Danske Havne, der man utreder den økonomiske makten havner har i lokalsamfunnet. Metoden er siden 2007 blitt brukt i over 20 danske havner, i tillegg til fem havner i Norge. Metoden er anbefalt av Norsk Havneforening.

Beregningene i analysen er utført av GEMBA Seafood Consulting A/S i samarbeid med Syddansk Universitet (SDU) ved førsteamanuensis Henning S. Jørgensen.

GEMBA Seafood Consulting A/S utførte denne analysen i tidsrommet januar til juni 2015.

Hvorfor utføre ringvirkningsanalyser i havneområder?

Fordi

...havner er et viktig nav for næringslivets utvikling og vekst:

- *Havnen er bindeleddet mellom land og sjø, og er derfor et viktig næringsknutepunkt*
- *Havnen er møteplass for flere sammenkoblede aktiviteter og kompetanser*
- *Havnen tiltrekker seg investeringer og økonomisk aktivitet*

...havner er bindeleddet mellom markeder på andre siden av havet, byen og de omliggende områdene

- *Havnen samler sysselsetting, inntekt og verdiskapning*
- *Havnen danner grunnlaget for utvikling av infrastruktur*

...havner har en sentral rolle i samfunnsutviklingen som helhet

- *Havnen er sentral i byutvikling*
- *Havnen er sentral i den regionale utviklingen; utbygging av infrastruktur påvirkes i stor grad av havneområdets beliggenhet og aktivitet*

2. Mål

Målet med analysen er å vurdere virkningen av de økonomiske aktivitetene og sysselsettingen i de tre utvalgte havneområdene i Trondheim Havn IKS. De aktuelle havneområdene er:

- Trondheim Havn Orkanger
- Trondheim Havn Verdal
- Trondheim Havn Trondheim

Analysen skaper et bilde av Trondheim Havn IKS' bedriftsprofil og fremhever de tre havnenes styrker. Resultatet kan brukes til å styrke havnene som tilretteleggere for næringslivet i Trøndelag. I tillegg vil analysen vise verdiskapningen til bedriftene på- eller med nær tilknytning til havneområdene.

De målte virkningene (sysselsetting, omsetning, verdiskapning og skatteinntekt) i analysen tilskrives aktivitet innenfor de to fylkene, Nord- og Sør-Trøndelag fylke. Aktivitet ved Trondheim Havn IKS kan i tillegg spores til andre deler av regionen. Effekten av virkningene vil være sterkest rundt havneområdene Orkanger, Verdal og Trondheim. Dette betyr for eksempel at majoriteten av sysselsettingen som er identifisert i analysen, vil tilskrives de kommuner som havneområdene er lokalisert i.

Informasjonen som analysen gir kan bidra til å videreutvikle havnene og øke bevisstheten på de økonomiske virkningene havnene har på omlandet.

Direkte aktivitet: Direkte aktivitet er aktivitet som finner sted i selskaper som er avhengige av havnen. Dette er enten fordi de er plassert i havneområdet eller fordi de har en betydelig mengde trafikk inn og ut av havnen, for eksempel gjennom kjøp, salg og frakt av varer via havneområdet. Disse selskapene utgjør listen av aktører som, ved hjelp av spørsmål og intervjuer, danner grunnlaget for denne analysen.

Indirekte aktivitet: Når data fra de direkte aktivitetene er vurdert, kan man også beregne deres virkning på andre produksjonssektorer. Dette omfatter levering av varer og tjenester til selskaper som er en del av den direkte havnevirksomheten. I tillegg inkluderes aktiviteter fra entreprenører og underleverandører fra det lokale og regionale området. Modellen tar hensyn til at ikke alle varer og tjenester kan leveres fra bedrifter i regionen.

Avledede aktivitet: Aktivitetene beregnes etter antakelsen om at deler av inntektene som skapes gjennom direkte og indirekte virksomhet brukes til andre aktiviteter i regionen. Når denne inntekten blir brukt til å kjøpe regionalt produserte forbruksvarer og tjenester, skaper dette ekstra inntekter i regionen. Disse avledede aktivitetene fører til økt forbruk og økt fortjeneste i regionen som igjen brukes til å kjøpe lokale konsumvarer og tjenester.

3. Metode

GEMBA Seafood Consulting A/S har i samarbeid med Trondheim Havn IKS samlet inn data fra 128 bedrifter med forbindelse til de aktuelle havneområdene.

Dette omfatter:

1. Selskaper som er plassert på havnens områder (som eier eller leier tomter)
2. Selskaper som ligger i umiddelbar nærhet og har sterk tilknytning til havneområdet
3. Selskaper som ikke er i umiddelbar nærhet til havnen, men som likevel er avhengig av havnens tjenester

Modellen tar utgangspunkt i en vitenskapelig og objektiv vurdering av de direkte, indirekte og avledede økonomiske virkninger av havnenes aktivitet. Modellen gjør det mulig å måle sysselsetting og de økonomiske betydningene havnene har for omlandet, det vil si kommunene, fylkene og regionen. Analysen gir dermed et bilde av Trondheim Havn IKS sin nåværende økonomiske struktur.

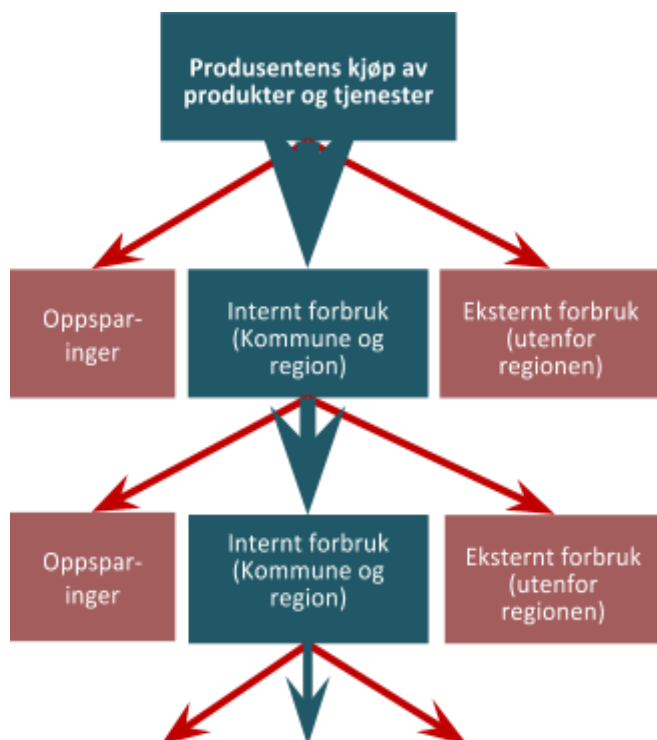
Modellen baseres på næringsaktiviteten som direkte kan tilskrives havnevirksomheten. En bedrift kan ha deler av sin forretning direkte tilknyttet havnens aktivitet, mens andre deler av virksomheten kan være indirekte tilknyttet havneaktivitetene. I slike tilfeller tas kun den delen som kan knyttes direkte til havnevirksomheten med i vurderingen. De direkte aktivitetene har økonomiske ringvirkninger i omlandet (for eksempel i form av underleverandører) og bidrar til å skape de indirekte aktivitetene. Denne inntekten blir omtalt som avledede aktiviteter.

Det er bedriftskodene fra Standard for næringsgruppering (SN2007)¹ som benyttes i vurderingen av indirekte og avledede aktiviteter. Enkelte selskapstyper, særlig industribedrifter, har høyere intern handel i regionen og gir derfor stor innvirkning på aktivitetene i omlandet. Graden av intern handel avhenger derfor av styrken på regionens industrisektor.

Metode og inntektsflyt vises i figur 1. For en utdypende beskrivelse av metoden, se vedlegg.

¹ Standard for næringsgruppering (SN2007)

Figur 1: Fremstilling av sammenhengen mellom direkte, indirekte og avledede aktivitet

**Direkte aktivitet:**

Aktivitet som kan spores til og er avhengig av havnebedrifter, for eksempel: logistikkleverandører, industriselskap med behov for tilgang til sjøtransport osv.

Indirekte aktivitet:

Aktivitet som avhenger av at havnen skaper et internt forbruk i omkringliggende kommuner og fylker gjennom bruk av entreprenører, underleverandører osv.

Avledede aktivitet:

Direkte og indirekte aktivitet skaper aktivitet i andre sektorer, eksempelvis privat forbruk (matvarer, klær osv.) og tjenester (frisør, underholdning osv.).

Analysen kombinerer tre metode- og analysenivåer:

1. Skrivebordsforskning om Trondheim Havn IKS med særlig fokus på havneområdene Orkanger, Verdal og Trondheim.
2. Datainnsamling og beregninger for den økonomiske analysen og havnens innvirkning på nærliggende områder.
3. Intervjuer med utvalgte bedrifter på havneområdet for å utdype bedriftsprofilene til havneområdene i Orkanger, Verdal og Trondheim.

128 bedrifter er kontaktet: 105 i Trondheim, 15 i Orkanger og 8 i Verdal. Alle virksomhetene har mottatt et spørreskjema hvorpå svarene ble sendt per post eller besvart ved telefonsamtale. Svarprosenten var på 96 %. Listen på bedrifter som har fått tilsendt spørreundersøkelsen, ligger som vedlegg.

Nivået på sysselsetting og økonomisk aktivitet som kan tilskrives havneområdene varierer. I tillegg ble 12 intervjuer gjennomført med bedrifter som har betydelig innvirkning på aktiviteten i Trondheim Havn IKS. Dette ble gjort for å øke forståelsen rundt samarbeidet og samspillet i de tre havneområdene. Korte bedriftsprofiler av disse selskapene er med i analysen.

4. Bedriftsprofil av Trondheim Havn IKS

Trondheim Havn IKS utgjør hoveddelen av havnene i trøndelagsfylkene. Dette gjør havneområdene til viktige knutepunkter for lokal industri, samt nasjonal og internasjonal godstransport. Havneområdene som administreres av Trondheim Havn IKS er en viktig del av den økonomiske aktiviteten i regionen. Trondheim er Norges tredje største by og er et viktig sentrum for handel og infrastruktur.

Trondheim Havn IKS er et interkommunalt samarbeid mellom 11 kommuner: Frosta, Inderøy, Leksvik, Levanger, Steinkjer, Stjørdal, Verdal og Verran i Nord-Trøndelag, samt Malvik, Orkdal og Trondheim i Sør-Trøndelag. Disse havnene i trondheimsfjorden tilhører dermed samme havneadministrasjon. Avstanden mellom Trondheim Havn Steinkjer i nordøst til Trondheim Havn Orkanger i sørvest er ca. 160 km. I figur 2 vises de 11 deltakerkommunene som utgjør Trondheim Havn IKS. De 11 samarbeidskommunene har et samlet innbyggertall på ca. 300 000, noe som utgjør ca. 75 % av befolkningen i Trøndelag.

Figur 2: Kart over de 11 deltakerkommunene i Trondheim Havn IKS



Kilde: Trondheim Havn IKS

I løpet av året vil også Frøya og Namsos gå inn i selskapet.

Av de havnene underlagt Trondheim Havn IKS er det tre havner som utgjør størstedelen av virksomheten: Orkanger, Verdal og Trondheim. Analysen baserer seg på økonomisk informasjon fra disse tre havneområdene. Økonomisk innvirkning fra de andre ni havneneområdene er dermed ikke inkludert i denne analysen.

4.1 Samlet ringvirkning av havneområdene i Orkanger, Verdal og Trondheim

Ringvirkningsanalysen viser sysselsettingen, omsetningen, verdiskapingen samt skatteinntektene fra bedriftene som er tilknyttet Trondheim Havn IKS ved havneområdene Orkanger, Verdal og Trondheim.

Av tallene i tabell 1 kan man lese at det i 2014 var 3 362 årsverk (FTEs) med direkte tilknytning til Orkanger, Verdal og Trondheim, mens indirekte årsverk tilsvarte 2 462 i de samme havneområdene. Avledet virkning på nærområdet var på 927 årsverk. Totalt sett er sysselsettingseffekten i de tre havneområdene i Trondheim Havn IKS på 6 751 årsverk.

Tabell 1: Sysselsetting i årsverk knyttet til Trondheim Havn IKS ved havneområdene Orkanger, Verdal og Trondheim i 2014

	Havneaktiviteter	Husholdningsforbruk	Sum
Direkte	3 362		3 362
Indirekte	2 462		2 462
Avledede		927	927
Sum	5 824	927	6 751

Kilde: SDU/GEMBA Seafood Consulting

For å illustrere størrelsen av sysselsettingseffekten, kan de 6 751 årsverkene sammenlignes i forhold til sysselsettingen i de tre kommunene (Trondheim, Orkdal og Verdal) hvor havneområdene ligger. Sysselsettingen har videre virkning innover i regionen utover de tre kommunene, men sammenligningsgrunnlaget gir en indikasjon på viktigheten og størrelsen av havnene sin virkning på sysselsettingen i de tre kommunene.

Den totale sysselsettingen i de tre kommunene var i 2014 på ca. 90 500² årsverk (FTE)³, hvorav ca. 30 500⁴ årsverk var ansatt i offentlig sektor og ca. 60 000⁵ årsverk var ansatt i privat sektor eller i offentlige foretak. Dette innebærer at sysselsettingseffekten på 6 751 årsverk relatert til de tre havneområdene i Trondheim Havn IKS, tilsvarer ca. 11 % sysselsatt i privat sektor eller offentlige foretak i de tre havneområdene. Det understrekes at det kan forekomme pendling fra andre kommuner i regionen utover de tre kommunene som er brukt i

² Basert på tabell 08536: Sysselsatte per 4. kvartal, etter bosted, arbeidssted, kjønn og næring

³ 1 sysselsatt person tilsvarer ca. 0,81 årsverk (FTE)

⁴ Basert på tabell 07979: Sysselsatte per 4. kvartal, etter bosted, arbeidssted, næring (SN2007) og sektor (K)

⁵ Privat sektor og offentlige foretak

sammenligningsgrunnlaget som bidrar til regionens arbeidskraft, tjenester og produksjon.

Tabell 2 viser at den samlede omsetningen av bedriftene i Trondheim Havn IKS ved havneområdene Orkanger, Verdal og Trondheim var på 13,3 milliarder kroner i 2014. Dette inkluderer direkte verdier på 7,7 milliarder kroner, indirekte verdier på 4,2 milliarder kroner og avledede verdier på 1,4 milliarder kroner.

Tabell 2: Omsetning i millioner kroner for Trondheim Havn IKS ved havneområdene Orkanger, Verdal og Trondheim i 2014.

	Havneaktiviteter	Husholdningsforbruk	Sum
Direkte	7 722		7 722
Indirekte	4 187		4 187
Avledede		1 354	1 354
Sum	11 909	1 354	13 263

Kilde: SDU/GEMBA Seafood Consulting

Verdiskapingen av aktivitetene som tilskrives havneområdene er kalkulert til 5,2 milliarder kroner og vises i tabell 3. Av dette utgjør direkte verdiskaping 2,7 milliarder kroner, indirekte verdiskaping 1,8 milliarder kroner, mens avledet verdiskaping er på 664 millioner kroner.

Tabell 3: Verdiskaping i millioner kroner for Trondheim Havn IKS ved havneområdene Orkanger, Verdal og Trondheim i 2014.

	Havneaktiviteter	Husholdningsforbruk	Sum
Direkte	2 684		2 684
Indirekte	1 834		1 834
Avledede		664	664
Sum	4 518	664	5 182

Kilde: SDU/GEMBA Seafood Consulting

Verdiskaping er et begrep som anvendes til å beskrive en merverdi som et produkt gjennomgår i produksjonen. Et eksempel på hvor mye verdi som skapes kan eksemplifiseres slik: Et produksjonsselskap kjøper metallrør til 1000 NOK og plastikkgranulat til 500 NOK. Gjennom produksjonen i selskapet skaper de en merverdi for produktet som kan selges til for eksempel 4000 NOK. I dette tilfellet har produksjonsselskapet en utgift på 1500 NOK og selger produktet til 4000 NOK, som gir en verdiskaping på 2500 NOK.

Aktiviteten i Trondheim Havn IKS ved havneområdene Orkanger, Verdal og Trondheim har innvirkning på skatteinntektene. I tabell 4 ser man at de direkte skatteinntektene i 2014 var på 325 millioner kroner. Indirekte skatteinntekter ga 249 millioner kroner og avledede skatteinntekter ga 94 millioner kroner, noe som til sammen summeres til 668 millioner kroner i skatteinntekter.

Tabell 4: Skatteinntekter i millioner kroner for Trondheim Havn IKS ved havneområdene Orkanger, Verdal og Trondheim i 2014.

	Havneaktiviteter	Husholdningsforbruk	Sum
Direkte	325		325
Indirekte	249		249
Avledede		94	94
Sum	574	94	668

Kilde: SDU/GEMBA Seafood Consulting

Skatteinntektene på 668 millioner kroner kan sammenlignes med den samlede skatteinntekten fra de tre kommunene (Trondheim, Verdal og Orkdal) som havnene er lokalisert i. Den totale skatteinntekten⁶ for de tre kommunene var i 2014 på ca. 6,8⁷ milliarder kroner. Skattevirkingen på 668 millioner kroner fra havneaktivitetene tilsvarer ca. 13 % av de tre kommunenes skatteinntekter. Det presiseres at de 13 % i skatteinntektene tilskrives det totale skattebeløpet. Noe av inntektsskatten kan komme fra arbeidstakere utenfor de tre kommunene som benyttes i sammenligningsgrunnlaget.

⁶ Skatt på inntekt og formue

⁷ Basert på SSB tabell 04949: Økonomisk oversikt, driftsregnskap, konsern – komm (K)

4.2 Næringsstrukturen i Trondheim Havn IKS

I 2013 ble Trondheimsfjorden Interkommunale Havn IKS og Indre Trondheimsfjord Havnevesen slått sammen til Trondheim Havn IKS. Årsaken var å styrke konkurranseevnen og optimalisere havnedriften. I 2014 viste Trondheim Havn IKS til et overskudd på ca. 131 millioner kroner: 37 % av inntektene i 2014 kom fra havneavgifter, tjenester og vederlag, mens de resterende 63 % var leieinntekter. 2/3 av leieinntekter kom fra sjørelaterte virksomheter.

De tre havneområdene har sine særegne næringsstrukturer, i hovedsak delt i fem segmenter:

- Industri – råvareforedling, produksjon av varer til offshore-virksomheter
- Logistikk – godsfrakt og spedisjon
- Turisme – internasjonal cruisetrafikk samt Hurtigrute-anløp
- Tjenester – offshore- og havneservice
- Eiendom – utvikling og forvaltning av eiendom

De ulike segmentene er tett sammenkoblet og kan dra fordel av hverandres aktiviteter. Logistikkbedrifter på- eller i nærheten av havneområdet er avhengig av regionens industrisektor. Industri- og turistnæringene trenger et effektivt og velutviklet logistikknettverk for å håndtere området import- og eksportmengde. Trondheim Havn IKS forvalter en vesentlig eiendomsmasse og er dermed en viktig aktør i regional utvikling.



4.3 Industrisektoren i Trøndelag

Produksjon og industri utgjør en stor del av den økonomiske aktiviteten og sysselsettingen i Trøndelag. Utskipning av store mengder varer gjør det viktig for industrien å være i nærheten av et pulserende havneområde. Storindustrien bruker havnen aktivt og er avhengig av dens tjenester.

Industrisektoren i Trøndelag varierer fra kalkbrudd, silisiumfremstilling, produksjon av fôr og bygging for offshorevirksomheter. Dette bidrar til å skape et innovativt og konkurransedyktig næringsliv. Trondheim har i tillegg et solid teknisk fagmiljø som styrker regionen.

Mange av de store bedriftene i Trøndelag er en del av et globalt produksjonsnettverk og flere selskaper samarbeider regelmessig med andre bedrifter verden over. Derfor er det mulig for bedrifter i Trøndelag å spesialisere seg og fokusere på sine komparative fortrinn i den globale verdikjeden.

Gjennom mulighetene for sjøtransport til resten av Europa har Trondheim Havn IKS en nøkkelrolle i samspillet mellom de lokale bedriftene og industrien. Gods og tjenester fra den regionale industrien blir fraktet via Trondheim Havn IKS og viser dermed havnens viktighet for området.

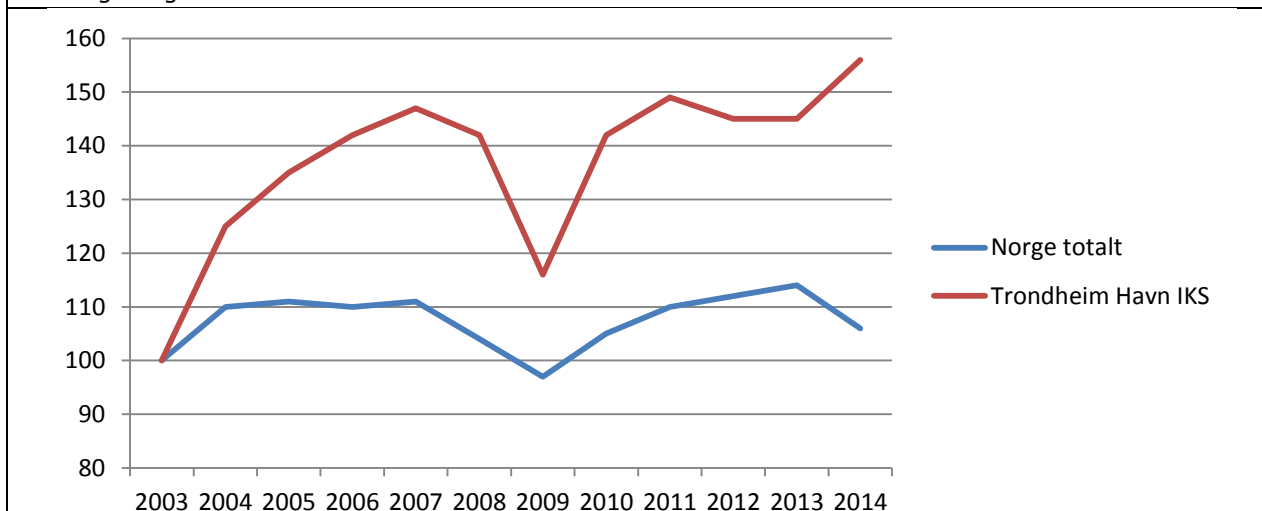
4.4 Godshåndtering

Regionens høye befolkning og velutviklede industrisektor skaper stor etterspørsel for gods til og fra Trøndelag. Trondheim Havn IKS håndterte i 2014 ca. 3,9 millioner tonn gods. På tross av finanskrisen i 2009 har Trondheim Havn IKS det siste tiåret hatt en positiv utvikling i godshåndteringen.

I 2003 ble ca. 2,5 millioner tonn gods håndtert gjennom Trondheim Havn IKS⁸, noe som tilsvarer en økning på 60 % de siste 11 årene.

Fra 2003 til 2014 økte den nasjonale godshåndteringen fra ca. 164 millioner tonn til ca. 175 millioner tonn. Dette tilsvarer en økning på 11 %. Utviklingen av godshåndteringen i Trondheim Havn IKS og Norge⁹ som helhet i % vises i figur 3.

Figur 3: Indeksert utvikling (2003=100%) av godshåndtering fra 2003 til 2014 for Trondheim Havn IKS* og Norge som helhet.



Kilde: Statistisk sentralbyrå, tabell 08923

Trondheimsfjorden Interkommunale Havn IKS og Indre Trondheimsfjord Havnevesen IKS frem til 2012

Tørrbulk og oljeprodukter utgjorde majoriteten av råvarene som ble fraktet gjennom Trondheim Havn IKS. De to kategoriene stod for henholdsvis ca. 50 % og 20 % av den samlede godshåndteringen i 2014. Den store mengden bulk og oljeprodukter tyder på at industrisektoren har stor etterspørsel etter produksjonsmateriale.

⁸ Trondheimsfjorden Interkommunale Havn IKS og Indre Trondheimsfjord Havnevesen IKS

⁹ Basert på de 33 største havnene i Norge, se tabell 08923 hos Statistisk Sentralbyrå

I 2014 ble 60 % av godsmengden i Trondheim Havn IKS fraktet innenlands, mens de resterende 40 % gikk til utenlandsmarkedet. Havnens infrastruktur sikrer solid tilgang til både det nasjonale og internasjonale shipping-nettverket. Trondheim Havn IKS har gode forbindelser til verdensmarkedet med hyppige avganger til Belgia, Danmark, Frankrike, Nederland, Polen, Storbritannia og Tyskland. En oversikt over fordelingen av samlet godsmengde i Trondheim Havn IKS for 2014 vises i tabell 5.

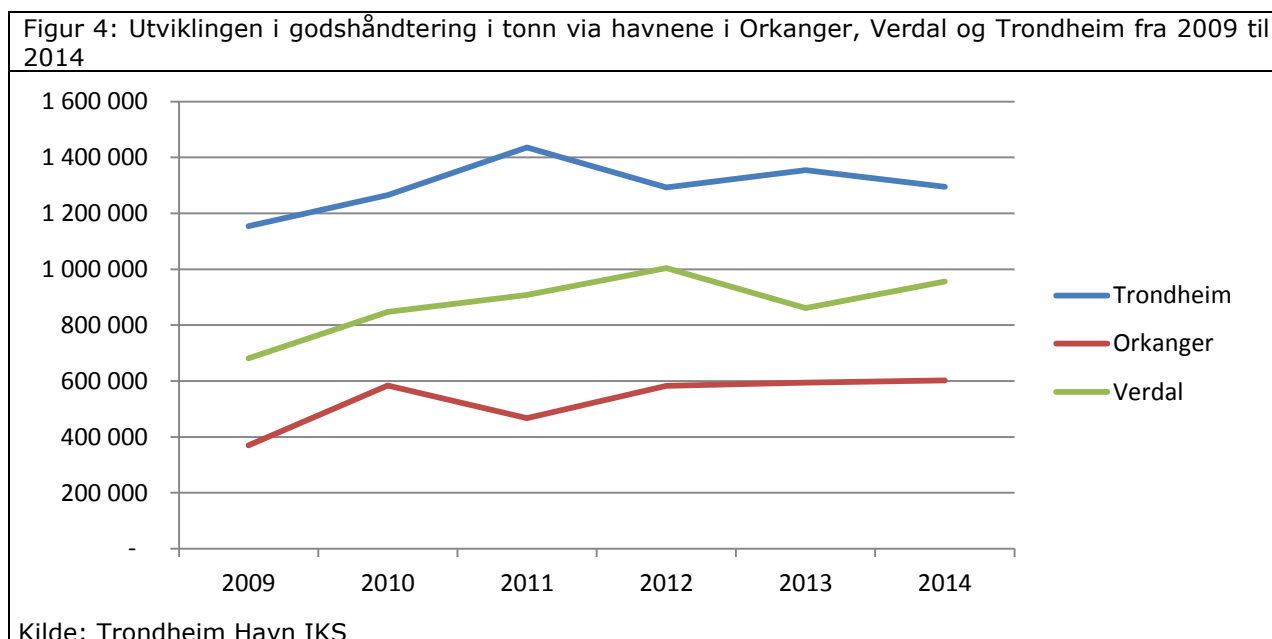
Tabell 5: Samlet godshåndtering for Trondheim Havn IKS i 2014

	Mengde (1 000 tonn)	Andel (%)
Trondheim Havn Trondheim	1 295	33
Trondheim Havn Orkanger	602	15
Trondheim Havn Verdal	956	24
Resterende havner*	1 125	28
Sum	3 978	100

* Inkluderer de 11 havneområdene – både offentlige og private kaianlegg
 Kilde: Trondheim Havn IKS

Trondheim Havn Trondheim står for 33 % av godsvolumet og er således det største havneområdet. Havneområdene i Orkanger og Verdal har likevel til sammen en stor del av godshåndteringen.

Utviklingen innen godshåndtering gjennom havneområdene i Orkanger, Verdal og Trondheim kan sees i figur 4.



Alle de tre havneområdene kan vise til en positiv utvikling og vekst i godshåndtering. Forandringen fra 2009 til 2014 vises i tabell 6.

Tabell 6: Utviklingen i godshåndtering fra 2009 til 2014 og endringene fra havneområdene i prosent			
	2009 (tonn)	2014 (tonn)	Forandring i %
Trondheim Havn Trondheim	1 153 755	1 295 184	12
Trondheim Havn Orkanger	369 963	602 022	63
Trondheim Havn Verdal	533 890	956 362	79
Sum Trondheim Havn IKS*	2 964 192	3 951 159	34

* Inkluderer de 11 havneområdene – både offentlige og private kaianlegg
Kilde: Trondheim Havn IKS

Tabell 6 og figur 4 viser den positive utviklingen fra 2009 til 2014. Økningen har vært størst i Orkanger og Verdal, med en positiv endring på henholdsvis 63 % og 79 %. Trondheim Havn Trondheim økte sin godshåndtering med 12 % i samme tidsrom. Sammert har endringen i prosent for Trondheim Havn IKS vært 34 %.

Flere av de større selskapene har egne private kaianlegg. I tabell 7 vises godshåndteringen via de offentlige kaianleggene i Trondheim Havn Trondheim, Trondheim Havn Orkanger og Trondheim Havn Verdal. I tillegg vises den totale godshåndteringen over de offentlige kaianleggene ved de 11 havneområdene som deltar i Trondheim Havn IKS.

Tabell 7: Utviklingen i godshåndtering fra 2009 til 2014 og endringene fra havneområdene i prosent			
	2009 (tonn)	2014 (tonn)	Forandring i %
Trondheim Havn Trondheim	561 877	643 154	14
Trondheim Havn Orkanger	231 891	385 912	66
Trondheim Havn Verdal	530 486	949 552	79
Sum Trondheim Havn IKS*	1 528 070	2 189 728	43

*Inkluderer de 11 havneområdene – kun offentlige kaianlegg
Kilde: Trondheim Havn IKS

Trondheim Havn Trondheim er en viktig havn for å skape effektive og velfungerende logistiktjenester. Havnen samarbeider med lokale og regionale myndigheter for å flytte gods over fra vei til sjø. Fylkestingene i Nord- og Sør-Trøndelag gikk i 2012 sammen om en felles internasjonal strategi hvor hovedfokuset er tettere samarbeid med Sverige. I den forbindelse er Trondheim midtpunktet i den planlagte utviklingen innen regional infrastruktur¹⁰.

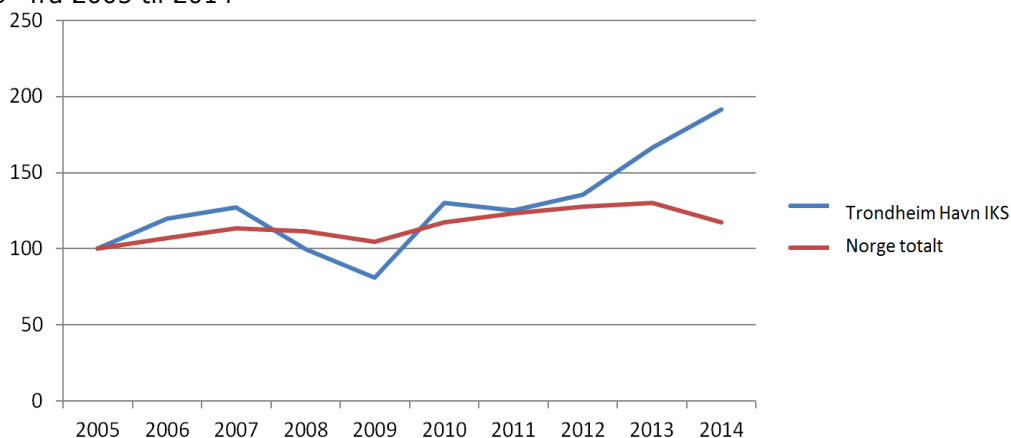
¹⁰ http://www.ntfk.no/OmOss/%C3%A5rsmelding/Documents/%C3%85rsmelding_beretning_13.pdf

4.5 Containerhåndtering

Containerhåndteringen har hatt en positiv vekst det siste tiåret. Størstedelen av veksten kommer fra havneområdet på Orkanger. En liten del av aktiviteten foregår i Trondheim Havn Trondheim. Trondheim Havn Orkanger håndterte i 2014 ca. 20 300 TEU, mens Trondheim Havn Trondheim håndterte ca. 400 TEU. Dette gir en total godshåndtering på 20 700 TEU.

Figur 5 viser utviklingen i godsaktivitet i TEU fra 2005 til 2014.

Figur 5: Indeksert utvikling (2005=100%) av utviklingen i containerhåndtering i TEU i Trondheim Havn IKS* fra 2005 til 2014



Kilde: Trondheim Havn IKS og Statistisk sentralbyrå

*Frem til 2012 bestod Trondheim Havn IKS av Trondheimsfjorden Interkommunale Havn IKS og Indre Trondheimsfjord Havnevesen

Figur 5 viser at Trondheim Havn IKS har økt aktiviteten innen containerhåndtering, i hovedsak på Trondheim Havn Orkanger. I 2005 håndterte Trondheim Havn IKS¹¹ ca. 10 800 TEU, mens i 2014 håndterte selskapet ca. 20 700 TEU. Dette er en økning på 92 %. På samme tid steg containerhåndteringen i Norge totalt med ca. 17 %.

¹¹ Fra 2004 til 2012 bestod Trondheim Havn IKS av Trondheimsfjorden Interkommunale Havn IKS og Indre Trondheimsfjord Havnevesen

5 Næringsstrukturen i Trondheim Havn Orkanger

Trondheim Havn Orkanger ligger i Orkdal kommune. Havneområdet preges av industri og produksjon, og Trondheim Havn Orkanger samarbeider tett med aktører som frakter gods inn og ut av havneområdet. På Trondheim Havn Orkanger er det etablert en næringsklynge med spesialiserte bedrifter som gjennom sin samlokalisering skaper rom for deling av kunnskap og kompetanse. Storbedriftene på havneområdet er avhengig av velfungerende havnetjenester for sin eksport og import. Dette gjør logistikksektoren, da særlig containerhåndteringen, viktig for Trondheim Havn Orkanger.



5.1 Ringvirkninger i Trondheim Havn Orkanger

Tabell 8 beskriver sysselsettingen, omsetningen¹², verdiskapingen¹³ og skatteinntekter i Trondheim Havn Orkanger for 2014.

Tabell 8: Sysselsettingen, omsetningen, verdiskapingen og skatteinntekter i Trondheim Havn Orkanger for 2014

Sysselsetting i årsverk (FTE)	Havneaktiviteter	Husholdningsforbruk	Sum
Direkte	526		526
Indirekte	351		351
Avledede		136	136
Sum	877	136	1 013

Omsetning i millioner kroner	Havneaktiviteter	Husholdningsforbruk	Sum
Direkte	1 092		1 092
Indirekte	620		620
Avledede		200	200
Sum	1 712	200	1 912

Verdiskaping i millioner kroner	Havneaktiviteter	Husholdningsforbruk	Sum
Direkte	354		354
Indirekte	260		260
Avledede		98	98
Sum	614	98	712

Skatteinntekter i millioner kroner	Havneaktiviteter	Husholdningsforbruk	Sum
Direkte	30		30
Indirekte	34		34
Avledede		14	14
Sum	64	14	78

Kilder: SDU/GEMBA Seafood Consulting

Ut fra tabell 8 ser man at Trondheim Havn Orkanger baserer seg på få, men store bedrifter som bidrar til mer enn 1 000 årsverk og en omsetning på nesten 2 milliarder kroner. Verdiskapingen grunnet næringsvirksomhet i Trondheim Havn Orkanger er på mer enn 700 millioner kroner.

¹² Omsetningen er selskapenes inntekter fra salg og service

¹³ Verdiskapingen er den merverdien selskapenes aktiviteter fører til, dvs. forskjellen mellom omsetningen og innskuddene i produksjonen

5.2 Bedriftsprofilen i Trondheim Havn Orkanger

Flere store bedrifter ligger i Orkanger og er helt avhengig av havnen. Industrien i havneområdet er delt i to: Offshore og produksjon.



Bredero Shaw

Bredero Shaw er et internasjonalt selskap som produserer og behandler rør til olje- og gassindustrien. Metallrørene blir importert til Orkanger for viderebehandling og blir deretter eksportert til endelig bestemmelsessted. Selskapets kunder er store oljeselskap som Statoil og Shell. Bredero Shaw er lokalisert på Trondheim Havn Orkanger på grunn av nærheten til samarbeidsbedrifter som Technip, tilgangen til dypvannskai og områdets pålitelige infrastruktur.



Bredero Shaw ligger strategisk til på Trondheim Havn Orkanger. 80 års erfaring gjør at selskapet kan tilby effektive tjenester til et internasjonalt marked. I sine lokaler i Orkanger produserer bedriften rustfritt belegg og varmeisolasjon til rør. Nærheten til Technip sin spolebase gjør at varer enkelt kan fraktes sjøveien, noe som styrker områdets konkurransevne.

Ca. 150 000 meter med rørledninger ble produsert i Orkanger i 2014.

Technip

Technip er et multinasjonalt selskap som yter tjenester for offshore-industrien. Selskapets spolebase på Trondheim Havn Orkanger brukes til å montere olje-, - og gassrør før de fraktes ombord på avanserte fartøy for å bli lagt langs havbunnen.

Rørledningene brukes til å koble sammen plattformer på den norske kontinentalsokkelen. Selskapets kunder er derfor i hovedsak store oljeselskaper.



Technip er lokalisert flere steder i Norge og sysselsetter ca. 700 personer på landsbasis. Technips spolebase på Trondheim Havn Orkanger skaper mange arbeidsplasser lokalt og er avgjørende for utvidelsen av oljevirkosomheten på norsk sokkel. Technip har 20 års erfaring og tilbyr ettertraktede løsninger for olje - og undervannsoperasjoner.

Washington Mills

Washington Mills produserer silisiumkarbid med bredt bruksfelt. Selskapets produkter benyttes i stor grad i partikkelfiltre og solcellepanel. Washington Mills mottar råstoff fra USA via Trondheim Havn Orkanger. Lokale transportfirma frakter råvarene til møllen i Orkanger.



Washington Mills er verdensledende i fremstillingen av silisiumkarbid. Selskapet kontrollerer prosessen fra start til slutt og har 50 års erfaring. Washington Mills driver virksomhet i fem land, fra Norge til USA, noe som gir selskapet en global rekkevidde.

Elkem Thamshavn

Elkem er et smelteverk på Thamshavn, tett på Trondheim Havn Orkanger. Det har vært ulike industriaktiviteter ved smelteverket helt siden 17-hundretallet. Elkem fremstiller i dag en rekke silisiumprodukter.



Tilgjengeligheten til sjø- og landtransport er grunnen til at Elkem er lokalisert på Thamshavn. Gruvedrift var tidligere kjernevirksomheten og det nåværende smelteverket i Orkanger gir arbeid til mange i nærområdet. Elkem har utvidet sin virksomhet flere ganger og er et av de mest moderne anleggene innenfor silisiumsektoren.

Orkla Shipping & Trading AS

Orkla Shipping & Trading A/S er den største logistikkoperatøren på Trondheim Havn Orkanger. Selskapet tar hånd om containerterminalen og håndterer opp mot 20 000 TEU gjennom havnen. Store deler av containertransporten går til Washington Mills og Elkem.



Orkla Shipping & Trading A/S er et spedisjonsfirma med både nasjonal og internasjonal transport. Siden oppstarten i 1981 har selskapet vokst seg store i containermarkedet. Orkla Shipping & Trading A/S har som mål å være det største transportfirmaet i Trondheimsfjorden. Selskapet håndterer gods for flere lokale bedrifter og har et godt nettverk til Rotterdam og Hamburg.

Andre dominerende varestrømmer på Orkanger håndterer Norske Skog/Allskog, Norsk Gjenvinning og Elkem Thamshavn.

Orkdal sine nabokommuner Agdenes, Hemne, Meldal, Melhus, Skaun og Snillfjord tjener på Trondheim Havn Orkanger sin økonomiske fremgang. Vekst i industrisektoren i Orkanger, tilrettelegger for økning i folketall og sysselsetting i lokalområdet.

Figur 6: Kart over Sør-Trøndelag og nabokommunene til Orkdal.



Det har vært en stor økning i containertrafikk via Trondheim Havn Orkanger i de seneste årene og det forventes fortsatt vekst i sektoren i nærmeste fremtid. De store transportaktivitetene til og fra Trondheim Havn Orkanger gjør at havnen gir ringvirkninger i begge trøndelagsfylkene, samt områder lengre nord og sør i Norge.

6 Næringsstrukturen i Trondheim Havn Verdal

Verdal er administrasjonssentrum i Verdal kommune i Nord-Trøndelag. Kommunen har tradisjonelt sett vært preget av jordbruk, men har utviklet seg til et av Norges største industriområder med havnen som en viktig aktør. Trondheim Havn Verdal håndterer årlig omtrent 1 million tonn gods over private og offentlige havneanlegg.



6.1 Ringvirkninger av Trondheim Havn Verdal

Tabell 9 viser sysselsettingen, omsetningen, verdiskapingen og skatteinntekter i Trondheim Havn Verdal for 2014.

Tabell 9: Sysselsettingen, omsetningen, verdiskapingen og skatteinntekter i Trondheim Havn Verdal for 2014

Sysselsetting i årsverk (FTE)	Havneaktiviteter	Husholdningsforbruk	Sum
Direkte	607		607
Indirekte	511		511
Avledede		169	169
Sum	1 118	169	1 287

Omsetning i millioner kroner	Havneaktiviteter	Husholdningsforbruk	Sum
Direkte	1 806		1 806
Indirekte	867		867
Avledede		239	239
Sum	2 673	239	2 912

Verdiskaping i millioner kroner	Havneaktiviteter	Husholdningsforbruk	Sum
Direkte	590		590
Indirekte	364		364
Avledede		117	117
Sum	954	117	1 071

Skatteinntekter i millioner kroner	Havneaktiviteter	Husholdningsforbruk	Sum
Direkte	66		66
Indirekte	48		48
Avledede		17	17
Sum	114	17	131

Kilde: SDU/GEMBA Seafood Consulting

Industriselskapene i Trondheim Havn Verdal gir 607 årsverk som direkte kan tilskrives havnevirksomheten. Dette legger grunnlag for de 551 indirekte årsverkene og de 169 avledede årsverkene i lokalsamfunnet. Til sammen utgjør dette 1 287 årsverk med en omsetning på Trondheim Havn Verdal på nesten 3 milliarder kroner.

6.2 Bedriftsprofilen i Trondheim Havn Verdal

Kværner Verdal er største bedrift både i areal og antall ansatte på Trondheim Havn Verdal. Selskapet har hatt lokaler i området i mer enn 150 år og produserer stålunderstell til oljeplattformer. Statoil, Shell og Total er selskapets viktigste kunder. Stålet som benyttes kommer fra Tyskland og skipes direkte til Kværner Verdals private kaiområde. Stålunderstellene blir konstruert og siden shippet til bestemmelsessted. Selve installasjonen av understellet foretas av andre selskaper. Mange mindre bedrifter er avhengige av Kværner Verdal og deres aktiviteter i Trondheim Havn Verdal.

KVÆRNER™

Kværner er en av Norges største selskap. Kværner Verdal ble etablert i 1970 som det første verftet med oljeindustrien som formål. Selskapets spesialisering på stålunderstell har gjort Kværner til en verdensledende aktør i oljebransjen. Verftet i Verdal strekker seg over 650 000 m² og sysselsetter ca. 700 personer. Kværner Verdal har laget understell til olje- og gassplattformer som Ekofisk, Oseberg og Edvard Grieg.



Det foregår stor aktivitet rundt bearbeiding av kalk på Trondheim Havn Verdal og nærområdet. NorFraKalk og Verdalskalk er selskaper som utvinner og foredler kalk i Verdal. Selskapene er deleid av Franzefoss Minerals og utfyller hverandres aktiviteter. Verdalskalk har et kalkbrudd ca. 15 km fra Trondheim Havn Verdal. Ca. 1,1 millioner tonn kalk sorteres og lagres på havnen årlig. Store mengder av kalken selges til NorFraKalk til bruk i sementproduksjon. NorFraKalk mottar ca. 350 000 tonn kalk fra Verdalskalk og foredler dette til brentkalk for papirproduksjon. Kalken selges videre og eksporteres via Trondheim Havn Verdal. Kalkindustrien krever store mengder energi og NorFraKalk importerer ca. 15 000 tonn spillolje til dette formålet.



NorFraKalk produserer kalk til bruk i papirpigmentet PPC (Precipitated Calcium Carbonate). Kalkovnen i Verdal kan ta 200 000 tonn og er lokalisert i Trondheim Havn Verdal for lett tilgang til sjøtransport. Den lokale kalksteinen er kjent for høy kvalitet og er velegnet til papirproduksjon. Franzefoss Minerals AS har 50 % eierskap i NorFraKalk, mens det finske selskapet Nordkalk Oy AB eier den andre halvdelen. Verdalskalk er et samarbeid mellom Franzefoss Minerals AS, Faxe Kalk AS og Nordkalk Oy AB. Kalkbruddet har røtter tilbake til 1897 og kalken har høy grad av renhet med en kalkprosent på over 98,5 %.

7 Næringsstrukturen i Trondheim Havn Trondheim

Trondheim Havn Trondheim preges av et variert næringsliv fra tradisjonell lossing og lasting, transport- og logistikkjenester til turisme. Havneområdet består av 68 offentlige og private kaianlegg som strekker seg over 6 kilometer.



7.1 Ringvirkninger av Trondheim Havn Trondheim

Tabell 10 viser sysselsettingen, omsetningen, verdiskapingen og skatteinntekter i Trondheim Havn Trondheim for 2014.

Tabell 10: Sysselsettingen, omsetningen, verdiskapingen og skatteinntekter i Trondheim Havn Trondheim for 2014

Sysselsetting i årsverk (FTE)	Havneaktiviteter	Husholdningsforbruk	Sum
Direkte	2 229		2 229
Indirekte	1 600		1 600
Avledede		622	622
Sum	3 829	622	4 451

Omsetning i millioner kroner	Havneaktiviteter	Husholdningsforbruk	Sum
Direkte	4 824		4 824
Indirekte	2 700		2 700
Avledede		915	915
Sum	7 524	915	8 439

Verdiskaping i millioner kroner	Havneaktiviteter	Husholdningsforbruk	Sum
Direkte	1 740		1 740
Indirekte	1 210		1 210
Avledede		449	449
Sum	2 950	449	3 399

Skatteinntekter i millioner kroner	Havneaktiviteter	Husholdningsforbruk	Sum
Direkte	229		229
Indirekte	167		167
Avledede		63	63
Sum	396	63	459

Kilde: SDU/GEMBA Seafood Consulting

Som største havn i samarbeidet, sørger Trondheim Havn Trondheim for sysselsetting av 4 451 årsverk og en omsetning på nesten 8,5 milliarder kroner.

7.2 Bedriftsprofiler i Trondheim Havn Trondheim

Næringsstrukturen i Trondheim Havn Trondheim er variert og består av forskjellige verdikjeder. Aktivitetene kan deles inn i fire ulike sektorer:

- Logistikk
- Råvarer (bulklast)
- Cruise og Hurtigrute
- Tjenester og eiendom

Logistikk

Trondheim Havn Trondheim ligger strategisk til i Midt-Norge, med fordelene av å være geografisk nær både sørlige og nordlige deler av landet. Tradisjonelt sett har Trondheim Havn Trondheim vært hovedhavn i Trøndelag og har dermed veletablerte nasjonale og internasjonale forbindelser. Havnene i Trondheim og Orkanger utfyller hverandre. Hurtigruten knytter kysten sammen og har Trondheim som et møtested. Dette bidrar til en jevn strøm av fritids- og forretningsreisende, samt en pålitelig og stabil mulighet til å frakte gods langs norskekysten. Havnen håndterer import av viktig bulklast som sement og matvarer. I tillegg er det en strøm av andre bulkvarer til byggevareindustrien og industrien generelt.

En rekke mindre firma leier lokaler og bruker Trondheim Havn Trondheim. Nærheten til havnen gjør at disse småbedriftene støtter lokal handel og næringsliv. Havnen ligger sentralt til i bybildet og er lett tilgjengelig for import og eksport av varer.

Trondheim er et knutepunkt for nord- og sørgående jernbanetrafikk. Både Rørosbanen og Dovrebanen har endestasjon i Trondheim. Sistnevnte er Norges mest trafikkerte jernbanestrekning.

Selv med en nedgang i våt- og tørrbulk var det en økning i containertrafikken over norske havner i 2014¹⁴. Prognoser viser at godsfrakt generelt skal øke betraktelig frem mot 2060¹⁵. Derfor er det viktig å investere i intermodale knutepunkt for best å utnytte og håndtere den kommende veksten.

Trondheim Havn Trondheim har et godt transportnettverk til nabokommunene og de nærliggende øyene. Ekspressbåter fra Brattøra har hyppige avganger til

¹⁴ <http://ssb.no/transport-og-reiseliv/statistikker/havn/kvartal>

¹⁵ http://trondheimsregionen.no/images/stories/dokumenter/Samlet_fakta grunnlag_og_regionale_vurderinger.pdf

tettsteder og byer i regionen. Det gjør det mulig for folk å pendle til Trondheim i arbeidssammenheng.

Nor Lines

Nor Lines er en logistikkoperatør med Norge og Nord-Europa som satsingsfelt. Fokuset på det norske markedet gjør Nor Lines til den største godsaktøren i Trondheim Havn Trondheim, med et nettverk på over 40 norske havner. Selskapet har 220 ansatte i Norge og disponerer 450 varebiler.



Nor Lines er en ledende aktør i norsk logistikksektor. Selskapet driver tredjepartslogistikk og lagervirksomhet for andre selskaper. I Trondheim Havn Trondheim tar Nor Lines i mot gods fra Hurtigruten ved deres to daglige anløp. I tillegg tar selskapet i mot regelmessige godsleveranser. Styrken til Nor Lines er deres nærhet til byen og beliggenheten på havnen.

Norcem AS

Norcem AS produserer sement for det norske markedet og har to fabrikker i Norge – Kjøpsvik i nord og Brevik i sør. Norcem tar i mot, oppbevarer og selger sement til det regionale markedet.



Norcem AS er eneste produsent av sement i Norge og er landets største sementleverandør. Sement fra produksjonsanleggene i Brevik og Kjøpsvik blir transportert til et nettverk av 24 terminaler langs kysten. Én av disse terminalene er lokalisert på havneområdet Trondheim Havn Trondheim, hvor 125 000 tonn sement importers av Norcem AS. Sementen oppbevares i selskapets lagerområde på havnen. 4000 lastebil-lass sørger for at sementen blir distribuert i regionen. Selskapets største kunde i Trondheim er Unicon AS.

Peterson Packaging AS

Peterson Packaging AS spesialiserte seg på innovative emballaseløsninger på det skandinaviske markedet. Selskapet er en del av Peterson-gruppen, en ledende leverandør av papir og emballasje til markedet i Europa. Peterson Packaging AS er bedriftens norske datterselskap med hovedkontor i Sarpsborg og fabrikker i Sykkylven og på Ranheim i Trondheim.



Peterson Packaging produserer papir- og emballasjeprodukter. Ved fabrikkene i Trondheim lages papir og bølgepapp. Dette skaper arbeidsplasser og gir Peterson Packaging en fortjeneste på 600 millioner

kroner årlig. Varene blir eksportert via Trondheim Havn Trondheim.

Trondheim har også dominerende varestrømmer via blant annet Felleskjøpet, J.P. Strøm, Saltimport og G.C. Rieber.

Cruise og Hurtigrute

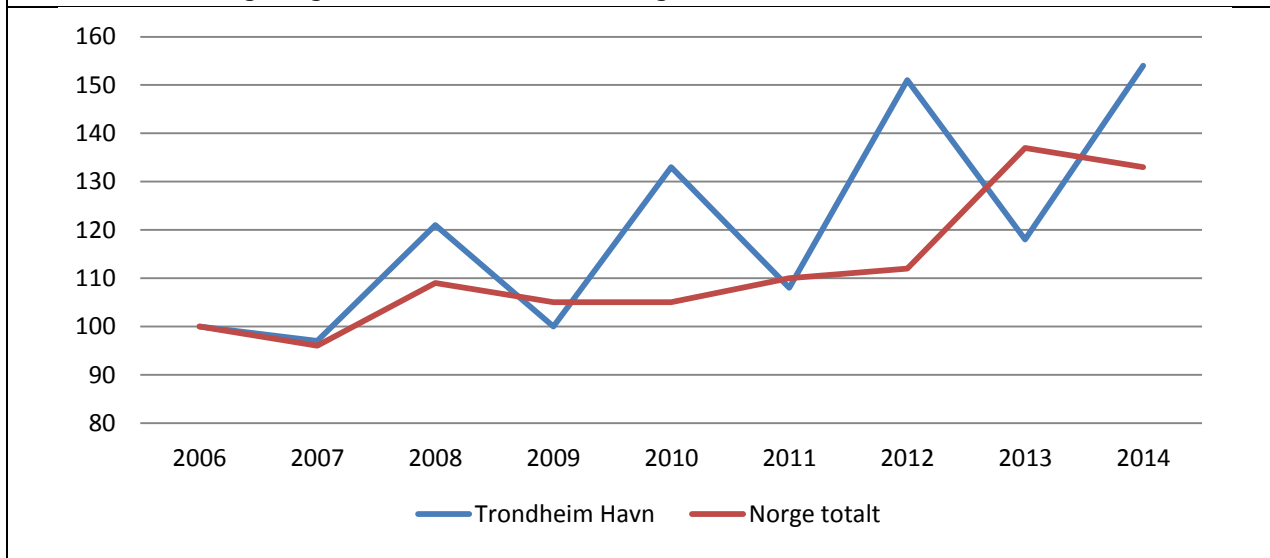
Trondheim er en attraktiv turistdestinasjon. Byen er geografisk midtpunkt mellom nord og sør, og knytter disse landsdelene sammen.

Norsk cruiseindustri er i vekst og dette gir fortjeneste og muligheter for merkevarebygging av havnen, byen og regionen. Økning i antall internasjonale cruiseanløp gir vilkår for økonomisk vekst for det lokale næringslivet. Trondheim Havn Trondheim hadde 60 internasjonale havneanløp i 2014 med til sammen ca. 100 000 passasjerer om bord. Studier viser at en gjennomsnittlig cruisepassasjer legger igjen 860 kroner¹⁶ ved et havneanløp, noe som indikerer en fortjeneste på 86 millioner kroner i året. Merk at enkelte havner kan oppleve høyere eller lavere fortjeneste enn landsgjennomsnittet på 860 kroner. I tillegg til cruiseturismen har Trondheim to anløp av Hurtigruten hver dag, 365 dager i året.

Figur 7 gir et bilde av den indekserte (2006=100) utviklingen i antall cruiseanløp til Trondheim Havn og norske havner for øvrig.

¹⁶ Cruise Sommeren 2014: Turistundersøkelsen, Innovasjon Norge

Figur 7: Indeksert utvikling (2006=100%) av utviklingen i internasjonale cruiseanløp i Trondheim Havn Trondheim og Norge totalt sett mellom 2006 og 2014.



Figur 7 viser at det er en økning i antall cruiseanløp i Trondheim Havn Trondheim. Økningen er større i Trondheim Havn Trondheim enn i norske havner for øvrig. Den totale cruiseaktiviteten i Norge steg fra ca. 1 500 anløp i 2006 til ca. 2000 i 2014. Dette gir en økning på 33 %. I Trondheim Havn Trondheim steg cruiseaktiviteten fra 39 anløp i 2006 til 60 anløp i 2014, som gir en økning på 54 %.

Så langt har 48 cruiseskip meldt sin ankomst i 2015, noe som er en nedgang fra tidligere år. Med dette antall anløp vil det komme ca. 80 000 cruiseturister til byen. Nedgangen på 15 % er ikke spesielt tilknyttet Trondheim, men er en generell trend på landsbasis. Fagpersoner omtaler dette som at markedet stabiliserer seg. Likevel har 48 skip allerede meldt interesse for å besøke Trondheim i cruisesesongen 2016.



Tjenester og eiendom

Trondheim Havn Trondheim eier arealer som disponeres til kontorer, lagerbygg, terminal- og havneanlegg, og tomter og landområder til kommersielle formål. Ikke bare har Trondheim Havn Trondheim som mål å skape effektiv og konkurransedyktig sjøtransport, men havneadministrasjonen ønsker i tillegg å sikre en bærekraftig verdiutvikling av sin eiendomsmasse.

Ved å øke verdien på eiendommene har Trondheim Havn Trondheim muligheten til å finansiere sine sjørelaterte aktiviteter og bidra til byplanlegging i Trondheim. Ca. 2/3 av inntektene til Trondheim Havn IKS kan tilskrives eiendomsutviklingen. Forvaltningen av eiendomsmassen er derfor en viktig del av havnens fremtidsstrategi. Ved å styrke administreringen av eiendomsmassen kan Trondheim Havn IKS bidra til by- og havneutvikling. Dette gjør eiendomsforvaltningen til et hovedfokus for havnens videre vekst. Fortjenesten fra eiendomssektoren brukes til å støtte opp om havnens fokusområde, nemlig de sjørelaterte aktivitetene.

Industrien i Trøndelag tiltrekker seg andre bedrifter som yter tjenester og service til sektoren. Selskap som importerer og eksporterer varer gjennom havneområdene gir arbeid til mange servicefirma som tar seg av industriens behov.

FosenNamsos Sjø AS

FosenNamsos Sjø AS driver sjøbasert passasjertransport i Trøndelag og Hordaland. FosenNamsos Sjø har 10 ferjeforbindelser, 4 hurtigferjer og én lokal passasjerferje. Hovedkontoret ligger i Trondheim.



FosenNamsos Sjø

FosenNamsos Sjø er en stor aktør i regional passasjertransport. Selskapet gjør det mulig for folk å pendle til Trondheim fra omkringliggende områder. Selskapet frakter årlig ca. 500 000 passasjerer på sine fartøyer. FosenNamsos Sjø tar seg også av sightseeing og postleveranse

8 Konklusjon

Resultatene av ringvirkingsanalysen viser at de tre havnene i Trondheim Havn IKS hadde en samlet sysselsetting på 6 751 årsverk i 2014. Oppsummert omsetning er på 13,3 milliarder kroner med en verdiskaping på 5,2 milliarder kroner. Skatteinntektene som tilskrives Trondheim Havn IKS er på 668 millioner kroner. Resultatene vises i tabell 11.

Tabell 11: Sysselsettingen, omsetningen, verdiskapingen og skatteinntekter i Trondheim Havn IKS for 2014

Sysselsetting i årsverk (FTE)	Havneaktiviteter	Husholdningsforbruk	Sum
Direkte	3 362		3 362
Indirekte	2 462		2 462
Avledede		927	927
Sum	5 824	927	6 751

Omsetning i millioner kroner	Havneaktiviteter	Husholdningsforbruk	Sum
Direkte	7 722		7 722
Indirekte	4,187		4 187
Avledede		1 354	1 354
Sum	11 909	1 354	13 263

Verdiskaping i millioner kroner	Havneaktiviteter	Husholdningsforbruk	Sum
Direkte	2 684		2 684
Indirekte	1 834		1 834
Avledede		664	664
Sum	4 518	664	5 182

Skatteinntekter i millioner kroner	Havneaktiviteter	Husholdningsforbruk	Sum
Direkte	325		325
Indirekte	249		249
Avledede		94	94
Sum	574	94	668

Kilde: SDU/GEMBA Seafood Consulting A/S

9 Vedlegg

ECONOMIC IMPACT ASSESSMENT OF PORTS

DESCRIPTION OF METHODOLOGY:

IN TERMS OF:

- **EMPLOYMENT**
- **TURNOVER**
- **VALUE GENERATION**
- **TAX GENERATION**

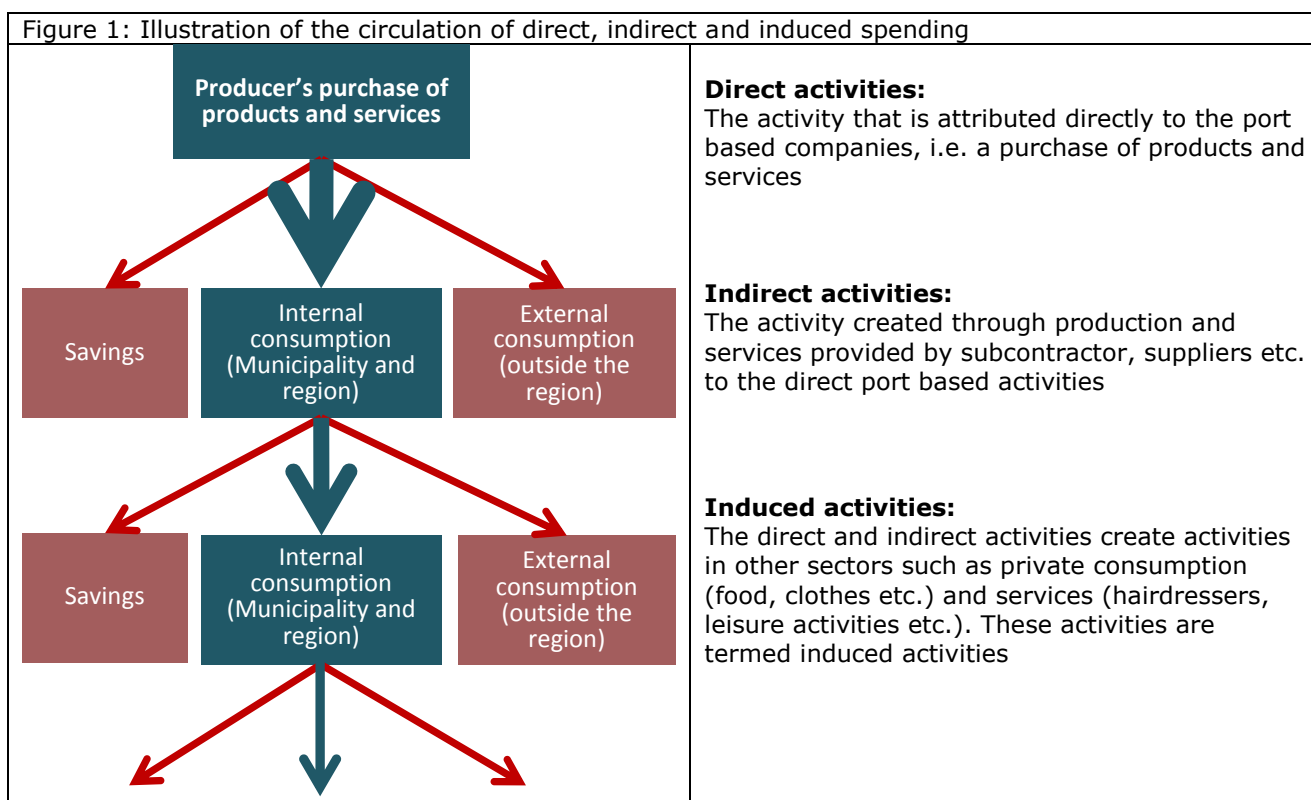


Methodology – multiplier effect

The methodology is based on a scientific and objective approach to measure the direct, indirect and induced economic effects of ports in relation to the hinterland i.e. the state/region and/or the municipality in which the port is located.

The methodology is based on the economic theory of multiplier effects where not only the direct spending are measured but also how these spending circulate and are induced in the economic system.

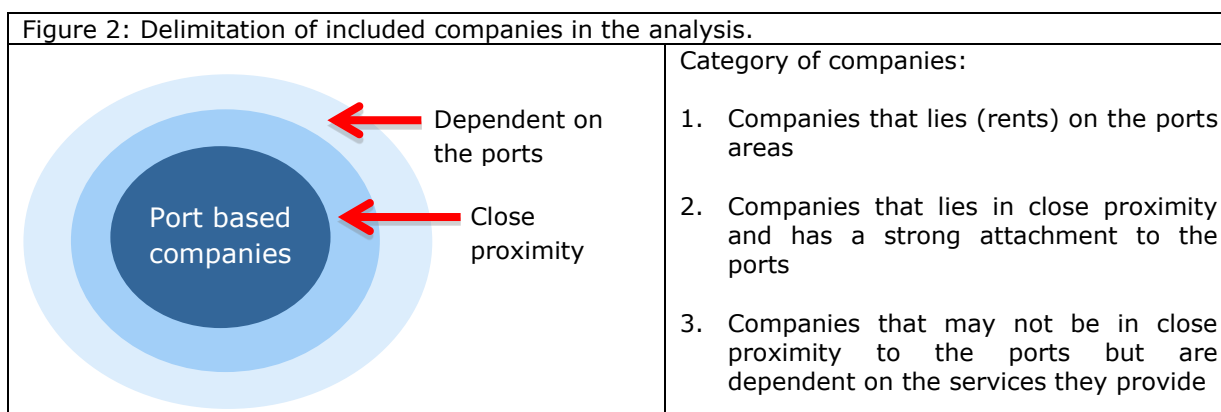
Figure 1 illustrates how a producers monetary spending circulates within the region under measurement, and how money are being applied for savings and external consumption.



To create an accurate picture of the ports employment, turnover, value-added and tax generation the three levels from figure 1, needs to be included in the assessment.

Methodology – company delimitation

An important step in the analysis is the input based on the companies that have an economic connection (dependence) to the port structure. The analysis therefore takes point of departure in those companies that are a part of the port structure. This implies that the analysis applies information from companies with three different types of relations to the port, as illustrated in figure 2.



From each of the included companies the industry code in the national Accounts (Statistics Norway) is identified. Based on the national Accounts input-output matrices the internal trade among the different industry codes is identified. The data from the input-output matrices provides the foundation for calculation of multiplier effects on every industry codes. The industry code based multiplier effects are applied as an estimate of how much trade there is between various sectors. Further the regional/national impact on the multiplier effect is used to accurate the economic picture of the port.

For example a shipyard applies a large amount of suppliers and subcontractors and thereby has a high multiplier effect. On the opposite, an auditor company has few suppliers and subcontractors, if any, and thereby a low multiplier effect.

The stronger the different industries are in the region, the larger are the regional economic impacts. If an industry has a strong presence in the region it is not necessary to 'import' services and products outside of the region. The strengths of a region's industries compared to the national average are expressed by the regional gross product. The regional gross product thereby presents the value creation by the industries compared to the national average.

Ports are often structures with a high level of investments collected at a dense area and many industries located on and in relation to the port. This typically creates a high multiplier effect on the hinterland. This makes the port a relevant structure to investigate with the methodology.

Economic Impact Assessment of ports

The methodology is based on a scientific approach and is developed from the Economic Impact Assessment (EIA) instrument. EIA is applied in different connections to measure the impacts of a certain activity. EIAs are therefore used in various connections, among others, the assessment of economic impacts of a biofuel plant¹⁷, tourism activities¹⁸, in relation to major sport events like the UCI Road World Championship¹⁹, and the hosting of soccer World Cup²⁰.

The EIA-methodology was first used towards measurement of the impact of ports in the Netherlands and was in 2005-2006 customized to a Danish context by the University of Southern Denmark²¹.

The objective of the methodology is to assess the ports impact based on four interrelated parameters.

- Employment measured in full time equivalents (FTE)
- Turnover (revenue)
- Value generation (value added)
- Tax generation (personal and company taxation)

In collaboration with University of Southern Denmark, GEMBA has used the methodology in more than 20 different Danish ports and in some ports the methodology has been used twice.

In 2013 the analysis has been customized to Norwegian economic structures and conditions and used on five ports; Drammen, Bodø, Kristiansand, Larvik and Grenland.

¹⁷ Petersan, D.N. (2002): "Estimated Economic Effects for The Nordic Biofuels Ethanol Plant in Ravenna, Nebraska." Economic Development Department. Nebraska Public Power District.

¹⁸ Zhang Jie & C. R. Rassing. (2000): Impact Studies. AKF

¹⁹ Sport event Denmark & WOCO (2011): The UCI Road World Championships 2011

²⁰ Baade & Matheson (2004): The Quest for the Cup: Assessing the Economic Impact of the World Cup, Regional Studies vol. 38, (4), p 343-354

²¹ Nedergaard and Jørgensen (2007): Havnenes økonomiske betydning for lokalområdet, Mercator, march p. 42-44

Bedrift	Adresse	Postnr. /Sted
AKA Trading Import Engros AS	Postboks 6046 Sluppen	7434 TRONDHEIM
Bio Trading AS	Postboks 310	7402 TRONDHEIM
Boa Offshore AS	PB 2968 Sluppen	7438 TRONDHEIM
Bring	Postboks 6310 Sluppen	7491 TRONDHEIM
Bring Frigo AS	Pir 1,5	7010 TRONDHEIM
CargoNet AS	Havnegata 4	7010 TRONDHEIM
Denina AS	Øvre Flatåsvei 8	7079 FLATÅSEN
DHL Ekspress	Havnegata 9D	7010 TRONDHEIM
EIVA-SAFEX AS	PB 9199 Ilsvika	7428 TRONDHEIM
Erling Haug AS	Postboks 6200 Sluppen	7486 TRONDHEIM
Felleskjøpet Agri AS	Nedre Ila 20	7018 TRONDHEIM
Fosen Gods	PB 6225	7486 TRONDHEIM
GC Rieber Salt AS	Nedre Ila 30	7018 TRONDHEIM
GeoSubSea AS	Postboks 4640	7451 TRONDHEIM
Huurre Norway AS	Transittgata10 A	7042 TRONDHEIM
J.P Strøm Shipping AS	Postboks 2190 Sentrum	7412 TRONDHEIM
Johan Vinje Stål AS	Postboks 1747 Sentrum	7416 TRONDHEIM
Linjebygg Offshore AS (LBO)	Sluppenveien 6	7037 TRONDHEIM
Midt-norsk Fôr AL	PB 3067	7441 TRONDHEIM
Midt-Norsk Fôr SA	Postboks 3067 Lade	7441 TRONDHEIM
Nor Lines AS avd. Trondheim	Postboks 53 Sentrum	7400 TRONDHEIM
Norcem AS	Ormen Langes vei 14	7041 TRONDHEIM
Nordisk Fundamentering AS	Box 1282 SE 262 Ångelholm	7038 TRONDHEIM
Norsk Gjenvinning Metall AS	Kobbeggt. 12	7042 TRONDHEIM
Norsk Stål AS	Transittgata 6	7042 TRONDHEIM
Nyhavna Mek Verksted AS	PB 5107	7447 TRONDHEIM
Per T. Lykke AS	Postboks 1880 Lade	7440 TRONDHEIM
Pirsenteret I ANS	PB 1211 Sluppen	7462 TRONDHEIM
Ruukki Norge AS	Styrmannsgata 6	7042 TRONDHEIM
Saltimport AS	Kobbergt.16	7042 TRONDHEIM
Shell-Havna Service	Pir 2	7010 TRONDHEIM
Sintef Sealab	Brattørkaia 17 B	7010 TRONDHEIM
SR Group Trondheim AS	Transittgata 14	7042 Trondheim
Star Property AS	c/o/ Real Invest, Schultz gt. 2-4	7013 TRONDHEIM
StillCom AS	Skippergata 12	7042 TRONDHEIM
Tripps Båtservice v/Lindis P. Valsø	Ilsvikøra 18	7018 TRONDHEIM
Trondheim Kjøle- og fryselager AS	Pir II 12, Kai 15 A	7010 TRONDHEIM
Trondheimsterminalen	PB 1887 Lade	7440 TRONDHEIM
Trønderfrakt AS	PB 3059 Lade	7441 TRONDHEIM

Trønderstål Holding AS	PB 5427 Lade	7442 TRONDHEIM
Unicon AS	Leirfossvn 27	7038 TRONDHEIM
Waage Transport AS	Nedre Ila 68	7018 TRONDHEIM
A Skaug Transport AS	Tungavegen 34	7047 TRONDHEIM
Aco Kjemi AS	Øvre Flatåsveg 14 C	7041 TRONDHEIM
Andersen Truck AS	Heggstadmyra 8	7080 HEIMDAL
Arve Opsahl AS	Industriveien 39	7080 HEIMDAL
AS Rockwool	Leangen Alle 1	7044 TRONDHEIM
B. Iversen Spedisjon AS	Postboks 2506	7413 TRONDHEIM
Carlstahl	Steinberget 39	7020 TRONDHEIM
DB Schenker AS	PB. 33	7472 TRONDHEIM
Djupvasskaia Trondheim AS	Havnegata 6B	7010 TRONDHEIM
DSV Road AS	Heggstadmoen 5	7080 HEIMDAL
Egil Ulvan Rederi AS	Olav Tryggvasons gt. 40	7011 TRONDHEIM
FosenNamsos Sjø AS	Postboks 6225	7486 TRONDHEIM
J.M. Karlsnes Maskintjenester AS	Bjørnmyra 23A	7550 HOMMELVIK
Kaspo Maskin AS	P.B.6282 Sluppen	7489 TRONDHEIM
Kongsberg Seatex AS	Pirsenteret 2	7462 TRONDHEIM
Krigsvoll AS	P.B. 2465 Sluppen	7005 TRONDHEIM
Kuehne+Nagel AS avd Trondheim	Ladebekken 6	7041 TRONDHEIM
Lerøy Trondheim AS	Vestre Rosten 84	7075 TILLER
Ljos AS	Pir II nr 13, Kai 9, inngang B	7010 TRONDHEIM
Lomundal Transport AS	Industriveien 16	7200 KYRKSÆTERØRA
Maske Gruppen AS	PB 2432 Sluppen	7005 TRONDHEIM
Matgrossisten Trondheim AS	Pir 2 nummer 13	7010 TRONDHEIM
Mesta AS	Terminalen 7	7080 TRONDHEIM
Midt-Norsk Transport AS	Sutterøygata 17	7502 STJØRDAL
Norsk Batteriimport AS	Tungavegen 36	7047 TRONDHEIM
Nortura SA	Bromstadvegen 57	7047 TRONDHEIM
Norway Royal Salmon SA	P.B.Olav Tryggvasons gate 40	7011 TRONDHEIM
O.Hogstad Holding AS	Hornebergvegen 9	7038 TRONDHEIM
Orkla Bygdeservice SA	Almåshagen	7212 KORSVEGEN
OTTS AS	Kvenildmyra 5	7072 HEIMDAL
Peterson Packaging AS	PB.8643	7452 TRONDHEIM
Postnord AS	PB 1058 Lademoen	7446 TRONDHEIM
Realinvest AS	Schultz gt 2	7013 TRONDHEIM
Reinertsen AS	Postboks 6380 Sluppen	7492 TRONDHEIM
Rejlers Norge AS	Pirsenteret	7462 TRONDHEIM
Rema Distribusjon Norge AS	Brøttemsvegen 110	7072 HEIMDAL
Rimship AS	Pir II 13 B	7010 TRONDHEIM

Ringnes AS	Strandvegen 71	7042 TRONDHEIM
Saint-Gobain Byggevarer AS (Weber)	Mikkel Mærks v. 4	7020 TRONDHEIM
Schenker AS	P.B.33 Heimdal	7080 HEIMDAL
Selfa Arctic AS	Forsøkslia 9	7028 TRONDHEIM
Skipnes Etikett AS	Ladebekken 6	7041 TRONDHEIM
Stjørdal Sjøtransport AS	Havneterminalen	7500 STJØRDAL
Sweco Norge AS	Prof.Brochs gt. 2	7030 TRONDHEIM
Tecta Steel AS	Vestre Rosten 102 D	7075 TILLER
Teigaas Transport AS	Pir II 6	7010 TRONDHEIM
Tine SA	Bromstadvegen 68	7047 TRONDHEIM
Trondheim Boatman AS	Skansegata 21A	7014 TTRONDHEIM
Trondheim Sjø Service AS	Trondheim Sjø Service as Flakkhaugen 20	7070 BOSBERG
Beach Mountain AS	Østre Rosten 102 B	7075 TILLER
Celsa Steel Service avd. Trondheim AS	Styrmannsgata 6	7042 TRONDHEIM
EA Smith Stål AS	Nedre Ila 66	7018 TRONDHEIM
Fiskå Mølle Trøndelag AS	Rissa	7100 RISSA
Gisle Krigsvoll AS	Industriveien 61	7080 HEIMDAL
Heimdal Granitt & Betongvare AS	Postboks 58 Heimdal	7080 HEIMDAL
Kjeldstad Trelast	Ingen gateadresse	7580 SELBU
Kremmerhuset Ting & Sånt AS	P.B.4430	7418 TRONDHEIM
Nik. Haugrønning AS	Rye, Byneset	7070 BOSBERG
Nordisk Dekk Import AS	Torgardstrøa 1	7072 HEIMDAL
Orkla Confectionery & Snacks Norge AS	Postboks 2444 Sluppen	7005 TRONDHEIM
Peab Asfalt Norge AS	Sluppenvegen 12E	7037 TRONDHEIM
Prøven Transport	Bjørndalen 13	7492 TRONDHEIM
Tommen Gram AS	Torgardsvegen 11	7072 HEIMDAL
Trondheim Båtforening	Fjordgata 30	7010 TRONDHEIM
Trondheim Losse og Lastekontor	Pir II 13 B	7010 TRONDHEIM
Visit Trondheim	Postboks 2102	7411 TRONDHEIM
Yara Norge AS	P.B.1041 Lademoen	7446 TRONDHEIM
Norcem AS	Postboks 143	0216 OSLO
Kværner Verdal AS	Hamnevegen 7	7652 VERDAL
Verdalskalk AS	Tromsdalveien 442	7657 VERDAL
Felleskjøpet	Hamneveien 4	7652 VERDAL
Leiv Sand Transport AS	Gråmyravegen 41	7608 LEVANGER
Sjøbadet Småbåthavn SA	Boks 241	7601 LEVANGER
Inntre AS avd. Verdal	Industriveien 3	7650 VERDAL
Frøseth AS	Ravloveien 144	7657 VERDAL
Steinkjer Agentur AS	Bomvegen 10	7725 STEINKJER

Norfrakalk AS	Kometvegen 1	7652 VERDAL
Verdalskalk AS	Tromsdalsvegen 442	7657 VERDAL
Franzefoss Minerals AS	Kometvegen 1	7657 VERDAL
Bredero Shaw Norge AS	PB 214	7301 ORKANGER
Bring Offshore & Energy Logistics	Grønøra Industriområde	7300 ORKANGER
Norgesfor Orkla SA	Mølnerveien 2	7320 FANNREM
Reinertsen	Grønøra Industriområde	7300 ORKANGER
Technip Norge	Grønøra Industriområde	7300 ORKANGER
Washington Mills AS	Grønøra Industriområde	7300 ORKANGER
Pro Industri	Grønørveien 5	7300 ORKANGER
Elkem Thamshavn	Thamshavn	7300 ORKANGER
Mardahl Maskin AS	Grønøra Industriområde	7300 ORKANGER
Orkdal Industriservice AS	Grønørvg. 15	7300 ORKANGER
Orkdal Installasjon AS	Orkdalsv 56	7300 ORKANGER
Orkla Maskin AS	Gjømesli	7300 ORKANGER
Orkla Shipping & Trading AS	Grønøra Industriområde	7300 ORKANGER
Elkem International	Byveien 10	7300 ORKANGER
Bårshaug Herregård	Orkdalsveien 102	7300 ORKANGER
OTTS Transport Avd. Orkanger	Kvenildmyra 5	7072 Heimdal
Orkdal Taxisentral	Sandenveien 5	7300 ORKANGER
Orkel	Johan Gjønnes veg 25	7320 FANNREM